

Kunnskapsdepartementet - KD
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår referanse: 17/00731-5
Arkivkode: 0
Saksbehandler: Jorun Sandsmark
Deres referanse: 17/2988
Dato: 22.09.2017

Høring - Forslag om å innføre plikt til å tilby intensiv opplæring og plikt til flerfaglig samarbeid - tidlig innsats

Det vises til høringsbrev av 14.06.2017.

KS mener at:

- Intensiv opplæring og flerfaglig samarbeid er viktig for elevers læring.
- Kommunens plikt til å tilby intensiv opplæring, og til flerfaglig samarbeid i kommunen, følger allerede av annet lovverk, og trenger derfor ikke reguleres i flere lover.
- Utvikling av kompetanse og profesjonsfellesskap er et mer målrettet virkemiddel enn en lovfesting for å påvirke praksis i kommunene og skolene.
- En eventuell plikt som foreslått i høringsnotatet må, dersom det likevel fremmes, rettes mot kommuner og fylkeskommuner og ikke mot skolene.

Plikten til tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid følger allerede av opplæringslovens bestemmelser og bestemmelser i helse- og omsorgsloven. KS er i tvil om ytterligere lovregulering er et hensiktsmessig styringsvirkemiddel.

Problemer og vansker med å lære kan oppstå gjennom hele utdanningsløpet. Det er viktig at lærerne som er tett på elevene, skoleledere og skoleeiere har kompetanse, handlingsvilje og støtte til både å oppdage og agere på hver sine nivåer. Hva som skal defineres som «henger etter» og hvordan innsats overfor elever skal iverksettes, vil, slik også departementet legger til grunn, i stor grad måtte knyttes til faglige vurderinger. Tidlig innsats krever godt profesjonelt skjønn, samtidig som man ikke kommer unna de juridiske sidene i skjæringspunktet mellom ordinær undervisning og spesialundervisning. Det bør primært satses på å utvikle det profesjonelle skjønnnet både i lærerutdanningene og i den kontinuerlige kompetanseutviklingen for lærere og på skolene. Dersom målsettingen er å endre skolenes og kommunenes praksis og en eventuell vente- og se- kultur, synes troen på hva man kan lovregulere seg til å være overdrevet.

Skolene har etter annet regelverk en plikt til å samarbeide tverrfaglig med andre etater. Hvorvidt det skal samarbeides med andre instanser i kommunen, vil bero på konkret vurdering av den enkelte elev, men også på skolens kompetanse og kommunens og skolens ressurser.

Forslaget illustrerer en grunnleggende problemstilling når staten legger plikter på virksomhetsnivå innen hver sin sektor i stedet for å forholde seg til kommunen som ansvarlig for tjenestene. Kunnskapsdepartementet skriver i høringsnotatet at helse- og omsorgsloven gir

kommunen en plikt til å legge til rette for samhandling mellom ulike deltjenester innad i kommunen og andre tjenesteytere, der dette er nødvendig. Det skulle dermed være unødvendig å pålegge kommunene/fylkeskommunene plikt til det samme samarbeidet i opplæringsloven. Det strider mot kommunelovens overordnede prinsipp dersom man legger plikter på skolen i stedet for på kommunen/fylkeskommunen, og det undergraver opplæringslovens grunnleggende prinsipp om at det er kommuner og fylkeskommuner som er ansvarlige for å oppfylle retten til grunnopplæring. En overordnet plikt for kommunen/fylkeskommunen innebærer at det er kommunens/fylkeskommunens ansvar at skolene samarbeider med andre instanser.

Behovet for lovregulering bør også ses i sammenheng med profesjonaliseringen av lærere og skoleledere. Det er vanskelig å se at økt detaljstyring bidrar til denne profesjonaliseringen. KS har i samarbeid med Kunnskapsdepartementet tidligere gjennomført et FoU-prosjekt om dokumentasjons- og rapporteringskrav i skolen. Hovedmålsettingen både for departementet og KS for dette prosjektet var å redusere det totale omfanget av dokumentasjons- og rapporteringskrav i skole-Norge. Vi kan ikke se at dette lovforslaget bidrar til en slik reduksjon.

Det fremgår at veilederen «Statlig styring av kommuner og fylkeskommuner» at det ikke bør innføres pålegg om bestemte måter å løse en oppgave på. Veilederen peker på at «Av hensyn til det lokale selvstyret og kommunens/fylkeskommunens muligheter til å se de forskjellige tjenestene i sammenheng, bør det være opp til kommunen/fylkeskommunen selv å bestemme bruk av virkemidler og utforming av tjenestetilbudet til beste for brukerne og borgerne.»

De nasjonale utfordringene må møtes med lokale løsninger. Endringer i kultur og praksis lar seg i liten grad lovregulere. Bedre kompetanse, utvikling av profesjonsfelleskap på skolene med ledelse og støtte fra skoleledere og skoleeiere og gode lokale samhandlingsordninger forankret i kommunestyre og fylkesting, vil være en mer effektiv måte for å utvikle skolene og samhandlingen mellom ulike tjenester, slik at flest mulig elever får et godt opplæringstilbud.

Helge Eide
Direktør Interessepolitikk

Erling Lien Barlindhaug
Avdelingsdirektør KS Utdanning

Mottakere: Kunnskapsdepartementet - KD

Kopi: Kommunal- og moderniseringsdepartementet - KMD